

Reflektion över ”ett par kåserier till...” av Daniel Berg

I juli 2017 publicerades *ett par kåserier till...* av Vulkan Förlag i Stockholm. Omslagsbilderna är tagna av Astrid Berg och Per Buhre, ansvarig utgivare är Einar Art AB.

Frågeställningen var följande:

- På vilket sätt kan jag med en text skapa en atmosfär och stämning som för tankarna till nostalgi?

I min ungdom på 70- och början av 80-talet var Teknikens Värld en av mina favorittidningar. Jag älskade att läsa tester om nya bilar, jämföra acceleration och toppfart samt att se interiörer från bilar jag bara kunde drömma om. I varje nummer av Teknikens Värld fanns ett kåseri av en Gunnar Friberg. Uppslaget i svartvitt med en bild på en trött man med påsar under ögonen, sittande vid en Halda skrivmaskin, gav ett otroligt mossigt intryck på mig varför jag alltid snabbt bläddrade förbi denna artikel.

Många år senare träffade jag prästen Tore i Göteborg och det visade sig att vi båda delade intresset för bilar och hade växt upp med Teknikens Värld. Men – medan jag såg fram emot nya tester och interiörbilder, såg Tore fram emot nästa ”Gunnar Friberg”.

- Varför då, undrade jag?
- Har du läst dem, undrade Tore?
- Nej.
- Gör det!

På vinden hos mina föräldrar på Västmannagatan i Stockholms Vasastad letade jag fram en kartong med gamla tidskrifter och fann ett par nummer av Teknikens Värld. Jag läste min första Friberg och trollbands. Vilken språkbehandling! Vilken schwung och tajming! En kul och fångslande ingress, en bra historia och en fantastisk slutknorr – hm – varför hade jag i alla år missat detta? Närmaste kvällarna avslutades med ”dagens Friberg” och jag somnade med ett stort leende på läpparna. Kåserierna kunde verkligen handla om vad som helst, men var ändå så roliga att läsa. Jag fick lära känna livet kring denna man - hur han växte upp på Gävlegatan 9 (ett stenkast från mitt eget barndomskvarter) – att hans mamma, Krut-Lisa, stavade ”Karlsbader” med ”p”, alltså ”Karlspader”, och gärna gömde Gunnars flaska med fredagsvinet – att hans stora riesenschnauzer Biggles inte var rädd för någonting här i världen utom en gammal grammofontratt, vars förmåga att förvandla en människas vardagsprat till en orgie i decibel gjort honom förvirrad.

Det jag framför allt slogs av var tonen i Gunnar Fribergs val av ord och sätt att berätta en historia. Som läsare försattes jag i ett begär att fortsätta läsa, trots att jag ibland inte var särskilt intresserad av ämnet. I tonen och uttrycket fanns ett sorts ”mys” och en nostalgi. Jag har många gånger hört kända tonsättare berätta om hur de skrivit av sina förebilders partitur för att på så vis tränga djupare in i sättet att komponera och även få en större kunskap och förståelse för hur harmonier kan används. Med inspiration från detta sätt att arbeta började jag samla på citat och meningar ur Gunnar Fribergs kåserier där jag tyckte att han lyckades fånga en stämning och atmosfär som förde tankarna till nostalgi. Jag skaffade böcker av andra kåsörer som t.ex. Cello, Kar de Mumma och Torsten Ehrenmark. Deras kåserier är snarare putslustigheter där ordvitsarna haglar och det var inte den sortens sätt att berätta som jag letade efter utan sättet att kunna förmedla en känsla av nostalgi.

Jag tog fasta på ett av Gunnar Fribergs mest älskade kåserier, *Kälken*, och skrev av detta kåseri, men ändrade berättelsen till en egen kring min första kälke (se bifogad PDF). Om jag hittat ett sätt att berätta en historia med atmosfär och stämning som för tankarna till nostalgi får kanske andra svara på, men jag upplever att jag upptäckt ett nytt sätt att formulera mig och att skrivande gjort mig nostalgisk.

Kanske hade det varit naturligt att delge er någon av Gunnar Fribergs alla historier, men gör istället som jag: leta efter gamla Teknikens Värld på loppisar och antikvariat och låt er trollbindas av Gunnar Friberg! Gunnar Friberg är död sedan 1986, men fortfarande träffar jag personer som också minns hans berättelser med stor glädje och läser dem om och om igen. Ett livsverk och ett monument, betydligt mer värdefullt än den vackraste stensulptur. Ett monument, som jag tror Gunnar Friberg skulle ha gillat.